

Indukce nebo dedukce - úkol č. 2 [1 strana]

Posuďte 2 soubory tvrzení. Který z nich je příkladem induktivního a který deduktivního postupu? (a) „Zjistili jsme, že míra nezaměstnanosti mezi absolventy vysokých škol je nízká, zatímco míra nezaměstnanosti mezi osobami jen se základním vzděláním je vysoká. Výše vzdělání tedy ovlivňuje riziko nezaměstnanosti.“ (b) „Nezaměstnanost zvyšuje riziko sebevražd. Zjišťujeme, zda v okresech s vysokou mírou nezaměstnanosti je i vysoká míra sebevražednosti“. Uvedte vlastní příklady induktivního a deduktivního postupu (po dvou u každého).

(odešlete do 26. 3.)

Správné přiřazení tvrzení k myšlenkovým postupům:

- a) indukce
- b) dedukce

Zdůvodnění a): „Zjistili jsme, že míra nezaměstnanosti mezi absolventy vysokých škol je nízká, zatímco míra nezaměstnanosti mezi osobami jen se základním vzděláním je vysoká. Výše vzdělání tedy ovlivňuje riziko nezaměstnanosti.“

Z jednotlivých tvrzení, že „míra nezaměstnanosti mezi absolventy vysokých škol je nízká“ a „míra nezaměstnanosti mezi osobami jen se základním vzděláním je vysoká“ je vyvozen obecný soud, že „výše vzdělání tedy ovlivňuje riziko nezaměstnanost“.

Příklady:

Je zjištěno, že míra frustrace u dětí vyrůstajících v úplné rodině je nízká, zatímco míra frustrace u dětí vyrůstajících bez jednoho rodiče či dokonce v ústavní péči je vysoká. Podmínky rodinné výchovy dítěte ovlivňují riziko frustrace dítěte.

Na základě našeho historického výzkumu jsme zjistili, že ve všech zkoumaných případech ekonomických společenských krizí se rapidně zvyšovaly preference extremistických politických stran, a to na jak na levém, tak na pravém křídle politického spektra. Usuzujeme, že u člověka žijícího v ekonomicky ztížených podmínkách existuje větší pravděpodobnost jeho sympatií k nějaké extremistické politické straně.

Zjistilo se, že osoby se základním vzděláním vstupují do manželství v mladším věku než osoby s vysokoškolským vzděláním. Výše vzdělání tedy ovlivňuje časnost vstupu do manželství.

Většina rodičů, kteří týrají své děti, zažila ve vlastním dětství citový chlad ze strany vlastních rodičů a někteří i fyzické týrání. Usuzují, že negativní zážitky z vlastního dětství se mohou projevat negativně v rodičovské roli.

Podle výzkumů mají žáci na základních školách na vesnicích či malých městech méně zkušeností s nelegálními drogami než žáci ve velkých městech. Místo bydliště – velikost aglomerace ovlivňuje dostupnost a zneužívání nelegálních drog.

Zdůvodnění b): „Nezaměstnanost je anomickou situací a v anomické situaci se zvyšuje riziko sebevražd. Zjišťujeme, zda v okresech s vysokou mírou nezaměstnanosti je i zvýšená míra sebevražednosti.“

Z obecného soudu je vyvozeno konkrétní tvrzení. Vycházíme z teorie (nezaměstnanost je stavem anomie), vyslovujeme hypotézu (v anomické situaci se zvyšuje riziko sebevražd), kterou následně testujeme.

Příklady:

Nadbytek volného času a nedostatek zájmů u dětí zvyšuje riziko experimentování a konzumace drog. Zjišťujeme, zda v oblastech s lepší nabídkou a možnostmi využívání volného času je méně konzumentů drog.

Sluneční svit ovlivňuje lidskou psychiku. Zjišťujeme, zda je výskyt depresí v zimních měsících větší v severských zemích, kde v té době je slunečního svitu daleko méně, než v blíže k rovníku položených zemích.

Komunikace po internetu (s lidmi v síti) umožňuje vytvářet falešnou identitu. Možnost vytvoření a prezentace „vysněné identity“ mezi lidmi v síti zvyšuje sebevědomí. Zjišťujeme, zda lidé komunikující po internetu mají problém v osobní komunikaci související s nízkým sebevědomím.